

Aprob _____/semnat /_____

Mihail COTOROBAI
Avocat al Poporului (Ombudsman)

RAPORT
privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Căușeni,
la 21 iunie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția Prevenirea Torturii:

- *Lilian Tudosan*
- *Iurie Dubenco*
- *Alexandru Zubco*

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La 21 iunie 2017, între orele 11.20 – 12.30 min., angajații Oficiului Avocatului Poporului, Secția prevenirea torturii au efectuat o vizită preventivă de monitorizare în Izolatorul de detenție provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratul de Poliție Căușeni.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare Delegație*):

1. Alexandru Zubco – Șef secție, Oficiul Avocatului Poporului;
2. Lilian Tudosan – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului;
3. Iurie Dubenco – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante în IDP din cadrul Inspectoratul de Poliție Căușeni.

Standarde de monitorizare:

- 1) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 2) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 3) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 4) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 5) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Din discuțiile cu conducerea Inspectoratului ni s-a comunicat faptul că IDP dispune de 7 celule, însă funcționabile fiind doar 4 celule. La momentul vizitei în IDP se dețineau 6 persoane, toate de gen masculin.

III. Cooperarea

În timpul efectuării vizitei Delegația nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele interne de evidență, spațiile de detenție, birourile de audiență, blocul alimentar, curtea și baia. La fel, nu a fost restricționată posibilitatea de a avea interviuri confidențiale cu persoanele aflate în custodia organului de poliție.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei plângeri referitor la abuzuri din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Din spusele angajaților incidente privind violențe între deținuți nu au fost înregistrate în acest an. Referitor la examinarea medicală a persoanelor reținute cât și a deținuților etapați la IP Căușeni am fost informați că IDP nu dispune de felcer (de un an și jumătate aproximativ), toate persoanele sunt transportate la Spitalul raional Căușeni pentru a fi examinate și întocmite fișele de examinare medicală.

V. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI RELELOR TRATAMENTE

Accesul la avocat. Izolatorul dispune de o încăpere/birou de întrevederi/vizite/audieri cu avocații, procurori/ofițerii de urmărire penală. Biroul, aparent, asigură confidențialitatea discuțiilor cu persoanele deținute în IDP. Potrivit Șefului Inspectoratului de Poliție avocații sunt informați despre locul aflării clienților lor, totodată sunt anunțate și rudele persoanelor reținute.

Asistența medicală. La momentul vizitei nu toate persoanele deținute în IDP au fost examinate medical și nu aveau întocmite fișele de examinare medicală. Astfel, administrația instituției ne-a comunicat că examinarea medicală se efectuează la Spitalul raional doar în cazul când deținutul/reținutul invocă careva probleme de sănătate sau sun vizibile careva leziuni corporale.

Avocatul Poporului (Ombudsmanul) reamintește că potrivit normelor Comitetului European pentru prevenirea torturii, examinarea medicală a deținuților plasați în custodia poliției reprezintă una din cele trei garanții fundamentale împotriva relelor tratamente. Medicul trebuie să consulte și să examineze fiecare deținut cât de repede posibil după admiterea acestuia în instituție și după aceasta să-l examineze la necesitate cu scopul de a descoperi boli fizice sau psihice și a lua toate măsurile necesare; a separa deținuții bănuți de boli infecțioase sau contagioase; a depista defectele fizice sau psihice care ar putea dăuna procesului de reabilitare și a adetermina capacitatea fizică de lucru a fiecărui deținut (SMR, Regula 24). Administrația instituției urma să întreprindă toate măsurile necesare în vederea efectuării examinării medicale și întocmirea fișelor medicale a deținuților chiar și în lipsa felcerului.

Potrivit art.175¹ din Codul de Executare al R.Moldova și pct.19 din Instrucțiunea privind activitatea izolatoarelor de detenție provizorie ale MAI aprobat prin Ordinului MAI nr.223 din 6 iulie 2012, la primirea sau predarea persoanelor reținute în/din IDP, acestea, în mod obligatoriu vor fi supuse examenului medical, cu întocmirea actului respectiv, iar ulterior, vor fi supuse dezinfecției sanitare. **Delegația constată că aceste reguli nu au fost respectate.**

VI. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Izolatorul dispune de 4 celule funcționabile, 1 celulă folosită ca depozit, 1 celulă folosită pentru păstrarea lucrurilor personale a persoanelor aflate în IDP, baie, bucătărie, și curte de plimbare.

Celulele sunt dotate cu scaune, paturi și masă. Geamurile sunt mici și nu permit iluminarea adecvată a celulelor întrucât să permită persoanelor deținute să citească la lumina de zi și nu permit accesul aerului proaspăt, indiferent dacă există sau nu sistemul de aerisire. Cât privește lumina artificială, s-a constatat că

aceasta era de asemenea insuficientă și nu permite persoanelor deținute să citească fără a-și afecta vederea.

În fiecare celulă este amenajat veceu, care este izolat de restul spațiului celulei de un perete cu înălțimea de 1 m. Veceurile sunt deschise și nu asigură condiții decente și de intimitate. Celulele sunt într-o stare insalubră, din cauza stării neigienice a veceului în celule persistă un miros specific neplăcut.

Izolatorul dispune de sistem de aerisire artificial. Ventilarea este utilizată rar, pe motiv că creează zgomot și poluare sonoră și disconfort. În prezența Delegației, sistemul de ventilare a fost conectat, fiind într-adevăr unul prea zgomotos și deranjant.

Delegația a constatat că deținuții nu sunt asigurați cu lenjerie de pat suficientă și curată, saltelele și păturile fiind într-o stare deplorabilă. Mai mult ca atât, pernele și cearșafurile lipsesc în general.

Biroul de întrevedere cu avocații, totodată se folosește și pentru petrecere acțiunilor de urmărire penală este dotat cu o masă și două scaune.

În conformitate cu prevederile art.215 din Codul de executare al R.Moldova condamnatului, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea lui la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră.

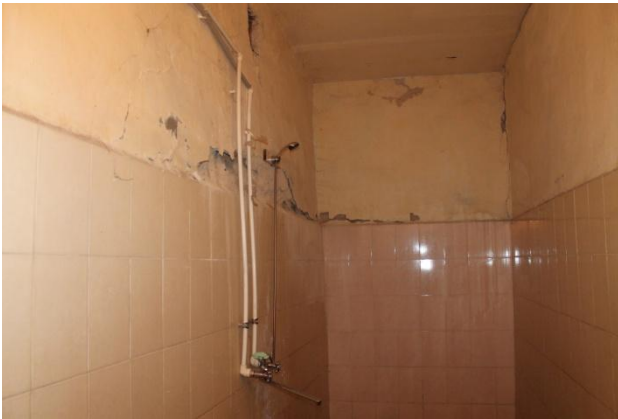
Astfel, IDP dispune de o curte special amenajată pentru plimbările zilnice ale persoanelor deținute. Persoanele deținute în Izolator au comunicat că zilnic și cu regularitate beneficiază de plimbare în aer liber. Un loc special amenajat în cazul timpului nefavorabil (ploi, soare puternic) nu există, la fel curtea nu este dotată cu scaune.

CPT-ul subliniază că tuturor deținuților fără excepție trebuie să li se ofere posibilitatea să facă zilnic exerciții în aer liber. Este evident că dotările pentru exerciții în aer liber trebuie să fie rezonabil de spațioase și să ofere, ori de câte ori este posibil, un adăpost în cazul unui timp nefavorabil.

Alimentarea deținuților se efectuează potrivit Hotărîrii Guvernului nr.609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Careva reclamații în privința alimentării din partea persoanelor deținute nu au parvenit. Însă deținuții au menționat faptul că nu sunt asigurați cu obiecte de toaletă și menaj, cum ar fi: săpun, hîrtie igienică, pastă de dinți, periuță de dinți etc.

Din discuțiile cu persoanele responsabile de IDP am fost informați că deținuții au posibilitatea de a face baie odată pe săptămână sau chiar la necesitate. Baia din Izolator dispune de un bransament de scurgere a apei și un veceu. Baia și veceul se află într-o stare igienică nesatisfăcătoare și din aceste considerente persistă un miros nesuportabil.

Suplimentar, Delegația a fost informată despre faptul că persoanele arestate sau deținuții etapați la Judecătoria Căușeni nu sunt deținuți mai mult de 72 de ore în IDP, cu excepția unor cazuri speciale. După expirarea a 72 de ore persoanele deținute sunt etapate la penitenciar. Etapare la penitenciar și la instanța de judecată se efectuează cu un automobil special amenajat de model Volkswagen T4 (anul producerii 1986).

Din relatarea persoanei responsabile din cadrul IP Căușeni, automobilul este utilizat manual și permite transportarea maxim a 6 deținuți concomitent. **Totodată nu este clară procedura de separare în timpul etapării femeilor sau minorilor de restul deținuților când este fluxul mare de deținuți.**

În opinia Delegației automobilul folosit pentru etaparea persoanelor deținute are un grad avansat de uzură, nu este dotat corespunzător, este învechit, din aceste considerente nu poate fi utilizat pentru transportarea deținuților.

Sintetizând practica judiciară a Curții de la Strasbourg și referindu-ne la tot spectrul de condiții de detenție, care nu corespund standardelor internaționale, ar trebui întreprinse măsuri concrete în vederea diminuării pe cât e de posibil a pericolului unei eventuale condamnări la CtEDO a Republicii Moldova.

Reieșind din cele constatate, în timpul vizitei și în scopul ameliorării situației deținuților și garantării respectării dreptului constituțional la securitatea fizică și psihică garantat de art.24 din Constituția Republicii Moldova, conducându-mă de prevederile art.24 a Legii nr.52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) din 03 aprilie 2014: -

RECOMAND:

1. De a întreprinde măsuri organizatorice pentru angajarea felcerului în cadrul IDP și examinarea medicală obligatorie a persoanelor deținute la intrarea și ieșirea din Izolator.
2. De a asigura deținuții cu plapume, saltele și lenjerie de pat curate, în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnați.
3. De a asigura persoanele deținute cu minima necesară de obiecte de toaletă și menaj în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.606 din 29.05.2006.
4. De a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității conform prevederilor art. 226 Cod de executare;
5. De a întreprinde măsuri organizatorice pentru repararea cosmetică a tuturor celulelor ce se folosesc.
6. De a întreprinde măsuri necesare, conform legislației, pentru sistarea tuturor celulelor ce nu se folosesc.
7. De a întreprinde măsuri pentru repararea capitală a băii și întreținerea într-o stare sanitară adecvată.
8. De a întreprinde măsuri necesare în vederea iluminării artificiale și naturale corespunzător a celulelor.
9. De asigurat etaparea deținuților într-un mod decent, inclusiv prin alocarea mijloacelor financiare / fie procurarea unui mijloc de transport standardizat pentru etaparea persoanelor deținute.